

Bleyenburgerstraat 1,
UTRECHT.
=====

Verschiijnt 2 maal per maand. Abonnementsprijs f.3.-- per jaar.
Bij publicatie van gegevens, welke de Persdienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld.
Postgiro : 304960 t.n.v. Humanistisch Verbond te Utrecht.
Telefoon : 10163 (K-3400).

24 November 1952.

1e jaargang, Nr. 12.

VAN ALLE KANTEN.

HUMANISTISCHE GEESTELIJKE VERZORGING IN DE TWEEDE KAMER.

Een interview met Dr. J.P. van Praag.

Naar aanleiding van de in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gehouden discussies over geestelijke verzorging voor buitenkerkelijken, bij de behandeling van de begroting voor Oorlog en Marine, welke discussies hierna grotendeels worden weergegeven, hebben wij ons gewend tot

Dr. J.P. van Praag, voorzitter van het Humanistisch Verbond.

In het bijzonder vroegen we zijn mening over de uitslating van Pater Stokman, waarin hij waardering uitspreekt voor het betoog van de Heer Vermeer; de gematigdheid daarvan zou scherp afsteken tegen de eisen, die men buiten de Kamer meermalen heeft gesteld. "Kunt U bevredigen waarop dat slaat?" vroegen we Dr. van Praag.

"Nauwelijks", meende deze. "Van Humanistische Zijde heeft men nooit andere eisen gesteld dan de Heer Vermeer thans heeft geuit. Men spreekt wel graag over de "pretenties" van het Humanistisch Verbond om alle buitenkerkelijken te monopoliseren, maar in feite is daarvan nooit sprake geweest in de humanistische eisen. Het spreekt voor wie het humanisme kent ook wel van zelf, dat het de gedachte aan een monopolie-positie beslist verwerpt. Maar het is nog steeds zo, dat de overheid de humanisten belet datgene te doen, wat hun geweten van hen vraagt. En zolang dat zo is, zal er over dit punt strijd blijven, dat spreekt vanzelf. Maar laat men daarbij dan niet spreken over de monopolie-positie, die de humanisten zouden wensen".

"Maar Dr. van Praag," zo luidde onze volgende vraag, "heeft U dan enig idee hoe dit misverstand in de wereld kan zijn gekomen?"

"Ja, dat geloof ik wel. Men heeft ons, mag ik wel zeggen tot vervelens toe, gevraagd of onze activiteit anti-kerkelijk was; en of we soms van plan waren ons tot de aanhangers van de kerk te richten. En daarop hebben we steeds geantwoord: Neen, het is inderdaad de bedoeling ons te richten tot de buitenkerkelijken, daar bestaat een actuele nood, daar ligt ons werkterrein. Maar het/daarbij zelfs niet bij ons opgekomen dat terrein te monopoliseren. Laat de kerken er zoveel werken als ze willen, doch geef ons de gelegenheid ons werk te doen ten aanzien van hen die daarvan gediend zijn. Maar we moeten helaas vaststellen, dat ons dat op enkele uitzonderingen na niet geoorloofd is. Daarom moest men wat minder spreken over pretenties en monopolie-positie, vind ik, en wat meer denken om de mensen die men ondanks alle mooie woorden toch maar in de kou laat staan."

"Maar meent U dat er nu langzamerhand een basis van verstandhouding geschapen is, Dr. van Praag?"

"Misschien, maar ik ben er nog niet zeker van. Ik begrijp dat Pater Stokman een onderscheid wil maken tussen godsdienstige verzorging en geestelijke verzorging; ikzelf trouwens ook, maar we vinden elkaar niet als men de humanistische verzorging wil verwateren tot een soort psychische hygiëne, tot een puur culturele activiteit. Het gaat hier,

en het gaat ons, om een bemoetenis met de mens in de diepte van zijn menszijn, en daarvoor staan we. Daarvoor zullen we strijden als het nodig is, zonder prenties of monopolistische aanspraken, zonder van andersdenkenden te vergen dat ze hun eigen levensovertuiging verloochenen, maar daarom niet minder vastberaden. Men kan het humanisme niet verwilgen voor de rampzalige gevolgen van een beleid, dat geen recht zou doen aan het geweten van een belangrijke bevolkingsgroep."

Dinsdag 11 November 1952 Uit "Handelingen van de Tweede Kamer" 9de Vergadering

Uit de rede van B. Vermeer.

Ik heb van deze plaats, Mijnheer de Voorzitter, vele malen gepleit voor de geestelijke verzorging van humanistische milieën. Nooit heb ik gepleit voor een weg, die voor de betrokken organisatie te gemakkelijker zou zijn. Ik sta op het standpunt, dat men van de zijde van de Overheid moet helpen, maar dat het particulier initiatief zelf ook tot activiteit in staat moet zijn. Ik heb dus alleen gevraagd met name aan het Humanistisch Thuisfront een kans te geven. Ik geloof, dat het niet juist zou zijn de discussie te heropenen over de vraag, of men de geestelijke verzorging van Protestants-christelijke en van Katholieke zijde, men dient over al deze dingen niet al te zeer te discussiëren, maar uit te gaan van het standpunt, in het hoofdartikel van "de Maasbode" van jl. vrijdagavond ingenomen. Dat artikel stelt vast, dat er een aantal mensen in de geestelijke zin van het woord in de kou staan. Men kan betrouwen dat zij niet behoren tot één van de beide grote geestelijke richtingen in ons volk, maar men kan aan de andere kant de ogen niet sluiten voor het feit, dat zij in de kou staan.

Ik neem het niet te zwaar, dat, waar in de schriftelijke stukken wordt gesproken over het overleg over de oprichting van milieën tehuizen bij de k-m-pen de naam van het Humanistisch Thuisfront niet is genoemd. Ik vind het van veel meer belang, dat het overleg met het Humanistisch Thuisfront toch heeft plaats gevonden. Daarom maak ik er geen bezwaar tegen, dat men dit in de schriftelijke stukken blijikbaar heeft vergeten te vermelden.

De Minister heeft in het afgelopen jaar getoond, dat hij het Humanistisch Thuisfront een kans wil geven - naar mijn mening nog niet genoeg - maar ik ben hem en de beide Staatssecretarissen toch zeer dankbaar voor de stappen, die zij op de weg naar gelijkheid van behandeling hebben gezet. Ik ben er van overtuigd, dat het Humanistisch Thuisfront in de komende jaren de medewerking, die het van de Overheid krijgt, niet zal beschamen. Het zal er op deze wijze toe kunnen bijdragen de Nederlandse strijdsmacht tot een harmonisch geheel te maken."

10de Vergadering 12 November 1952.

Uit de rede van de Heer Stokman.

"In het kader van de welzijnsverzorging voor de milieën heeft de geachte afgevaardigde de Heer Vermeer ook gesproken over de geestelijke verzorging van Humanisten door het Humanistisch Verbond. Ik heb waardering voor de gematigdheid van zijn betoog op dit stuk, welke scherp afstak tegen de eisen, die men buiten deze Kamer meermalen heeft gesteld, en waartegen vele reacties zijn losgekomen.

De Heer Vermeer achtte het nuttelos te discussiëren over de vraag of het werk van het Humanistisch Verbond en dat der Kerkgenootschappen op één lijn mag worden gesteld. Hij bepleitte inschakeling van het Humanistisch Verbond en voegde daaraan toe, dat een "zekere gelijkheid" zou moeten bestaan. Zijn betoog biedt in dit opzicht weinig nouvast. Ik wil daarom een poging doen om aan te geven, waarin die zekere gelijkheid niet en wel zou kunnen bestaan. En dit niet om tegen-

stellingen te scheppen tussen de Heer Vermeer en mij - waartoe zij zijn be-
aan discussies, die inderdaad nuteloos zijn.
het Nederlandse volk in drie stukken wordt opgedeeld: het Katholieke
deel, het Protestants-Christelijke deel en het Humanistische deel,
de Protestants-Christelijke Kerken en het Humanistisch Verbond. Ik weet
wel, dat volgens de volkstelling van 1947 17% van ons volk buitenker-
kelijk is. Maar deze mansen zijn niet allen humanisten en zij mogen
evenmin worden gelijkgesteld met nihilisten. Zij zijn niet bij een
kerkgenootschap aangesloten - de volkstelling heeft dit geregistreerd.
Of zij persoonlijk in God geloven, of zij persoonlijk nog christelijk
denken, heeft de volkstelling niet geregistreerd en kon zij ook niet
kerkgenootschappen zelf hebben ten opzichte van deze buitenkerkelijken
een taak en een zending te vervullen. In dit verband zou ik de geachte
bewindsmen gaarne de vraag willen stellen, wat de zes "geestelijke ver-
zorgers" betekenen, die ik dit jaar voor het eerst vermeld vind op de
der Memorie van Toelichting). Ik kan vooralsnog niet aannemen, dat hier-
mee geestelijke verzorgers van het Humanistisch Verbond bedoeld zijn.
Lijken voor het Humanistisch Verbond, hetgeen in feite betekent een be-
perking van de kerkgenootschappen in de uitoefening van hun godsdien-
stige zending en taak.
Ter voorkoming van misverstand voeg ik hieraan toe, dat ik niet
in de mening verkeer, dat de Heer Vermeer zulk een reservering zou heb-
ben bedoeld, toen hij sprak van een kans geven aan het Humanistisch
Verbond; ik probeer slechts zijn betoog aan te vullen door duidelijk
te zeggen, waarin de door hem genoemde "zekere gelijkheid" mijns in-
ziens niet en wel kan bestaan.
Die gelijkheid nu is wel bestaanbaar in deze zin, dat de Overheid
voor alle militair, die met moeilijkheden kampen en die niet weten
"waarheen", zorg moet dragen op een wijze, die aanpast is aan hun om-
standigheden.
In dit verband betreur ik het, dat het instituut van de sociaal-
pedagogische officieren is afgeschaft, althans in het leger. Ik zou
aan de geachte bewindsmen willen vragen, of hij de heroprichting van
dit instituut niet in overweging wil nemen. Juist deze sociaal-peda-
gogische officieren zijn de aangewezen personen om militairen, die met
moeilijkheden kampen of in problemen, vaak van psychische aard, ver-
strik zijn geraakt, de weg te wijzen, hetzij naar deskundigen, hetzij
naar aalmoezeniers of predikanten, hetzij naar instellingen, tehuisen,
clubs of gezinnen van de drie genoemde richtingen, al naar gelang elk
individueel geval geboden schijnt.
Ik schakel dus de humanistische instellingen of vertrouwensper-
sonen niet uit, overal waar dezen de aangewezen instanties blijken te
zijn. De door mij bedoelde welzijnsverzorging richt zich echter tot
alle militairen en zij oefent een bemiddelende functie uit ten opzich-
te van alle organen of instellingen, die uit het vrije initiatief der
maatschappij zijn ontsproten terwille van onze militairen.
Ik beklemtoon bovendien, dat men aan deze welzijnsverzorging niet
een schijn of karakter moet geven, welke zij niet heeft. Het is geen
godsdienstige verzorging en, voor zoverre zij al geestelijke verzorging
zou mogen worden genoemd, is zij niet alleen bestemd voor humanisten,
maar voor allen, die in de kou staan, zoals de Heer Vermeer het uit-
drukte. En dat kunnen in dit opzicht evengoed Katholieken en Protestan-
ten zijn als twijfelars, zoekenden of onverschilligen. Zij allen kun-
nen moeilijkheden hebben, welke niet primair in het godsdienstige vlak
liggen en waarmee mijns inziens ook de aalmoezeniers en de predikan-
ten zich in eerste instantie niet moeten bezighouden. Hun werk ligt op
godsdienstig terrein....."

uit de 10de Vergadering, rede van de Heer Kortals.

"En voorts wil ook ik, naar aanleiding van de gedachtenwisseling, die heeft plaats gehad, vragen het Humanistisch Thuisfront een kans te geven. Zeker, de Leger- en vlootpredikanten en de salmoezers hebben een taak op godsdienstig terrein en ik wil wel zeggen te hopen, dat zij hun zegenrijke arbeid op goede wijze kunnen bestreken kring. Daarnaast staan er dan zoveel te gebruiken, dat gisteren en ook van Dezen mogen niet, om een woord te gebruiken, dat gisteren en ook van dag heeft geklonken, "in de kou" blijven staan".

uit de 11de Vergadering, uit de rede van de Heer Staf, Minister van Oorlog en Marine:

"Verschillende geachte afgevaardigden, de Heeren Vermeer, Stokman, Fokkema, Van Vliet, Kortals, hebben gewezen op het belang van de geestelijke verzorging. De geestelijke verzorging als zodanig is vrijwel niet in bespreking geweest, maar ik wil niet nalaten, mijn waardering uit te spreken voor de uiteenzetting, gegeven door de geachte afgevaardigde, de Heer Stokman. Ten aanzien van de geestelijke verzorging is mijn standpunt voldoende bekend en ik behoeft hierop thans niet nader in te gaan. Daarbij aanvaard ik, dat het Humanistisch Thuisfront een taak heeft; aan deze organisatie wordt de geestelijke geboden in het belang van militaire werkzaam te zijn, o.m. in een eigen vormingscentrum en in eigen militaire tehuisen. De geachte afgevaardigde, de Heer Stokman kan ik mededelen, dat de 6 geestelijke verzorgers, bedoeld in bijlage 4 van de Memorie van Antwoord, geen 6, maar veel meer salmoezers en veldpredikers inhouden. De geestelijke verzorgers, die gedurende de herhalingsoefeningen worden opgeroepen, zijn bedoeld en de totaal-tijd resulteert in de opgave van per jaar 3 salmoezers en 3 veldpredikers.

xxxxxxx

UIT EIGEN KRING.

Humanistisch Verbond

Het Humanistisch Verbond stelt zich voor in de tweede helft van November in de gehele Zaanstreek een uitgebreide activiteit aan den dag te leggen, in de hoop en verwachting dat het humanisme in deze, voor ongeveer de helft buitenkerkelijke streek, in brede kring bekendheid en weerklank zal vinden. Daar toe in staat gesteld door een belangrijke donatie zal in de periode van 17 - 22 November een speciaal voor dit doel geschreven brochure in een oplage van 24.000 stuks huis aan huis worden verspreid. Hierop zullen drie openbare bijeenkomsten volgen en wel:

op 25 November in Zaanadam in de Nutszaal. Hier zullen spreken de Heer Dr. J. F. van Praag, algemeen voorzitter van het Verbond, tevens schrijver van de brochure, en de Heer D. W. Stork, hoofdbestuurslid, industrieel te Hengelo.

op 26 November in Wormerveer in "De Jonge Prins". Hier zullen spreken de Heer Mr. Dr. J. In 't Veld, lid van het hooftbestuur, en de Heer C. H. Schonk, geestelijk raadsman van het Verbond, werkzaam in de D. U. W.-kampen.

op 27 November in Zaanadam, in "De Nieuwe Karseboom". Spreken zal hier de Heer W. Olthoff. Deze avond is speciaal belegd voor de jongeren (van ca. 17 - ca. 30 jaar). Op alle drie avonden zal gelegenheid zijn tot het stellen van vragen.